

نااطمینانی‌های اقتصاد کلان و اوجاجات در انتظارات

سجاد بیاضی

تحلیلگر اقتصاد کلان

نااطمینانی‌های اقتصاد کلان می‌تواند اوجاجاتی را در انتظارات فعالان اقتصادی شکل دهد که باعث شکل گرفتن تصمیمات غیربهبه مدیریت در سطح اقتصاد خرد و شرکت‌داری می‌شود. بخش زیادی از فعالان اقتصادی متناسب با اوجاجاتی که در سطح اقتصاد کلان و انتظارات وجود دارد به سمت تصمیمات غیربهبه اقتصادی بروند این امکان وجود دارد که این تصمیمات غیربهبه جمعی، مانند شوکی به اقتصاد کلان عمل کند و چرخه پیش‌گفته را در پیش‌بینی آینده و مدیریت انتظارات تشدید کند.

سال ۱۴۰۳ برای ایران سال پر حادثه‌ای بود؛ اما سرعت اتفاقات به‌خصوص پس از سر کار آمدن ترامپ شدت دوچندان گرفت. سرعت تحولات به نوعی پیش‌رفت که در انتهای سال گذشته کشور تا لبه جنگ حرکت کرد و از طرف دیگر در دوره اخیر به‌خصوص با شروع مذاکرات خوش‌بینی دوچندانی بر اقتصاد حاکم شد؛ به نوعی که گویی تمام مشکلات قبل از بستن توافقات رفع شده است. علی‌ای حال سایه جنگ یا صلح جابه‌جا نشده و اقتصاد کشور همچنان درگیر پیش‌بینی آینده و معقول کردن انتظارات در شرایط نااطمینانی است.

همان‌طور که در نمودار زیر نیز مشخص است از اسفندماه تا اواسط فروردین‌ماه نرخ ارز با شیب تند و صعودی رشد کرد و انتظارات فعالان اقتصادی از نرخ حتی بالاتر از نرخ‌های مارکت بود. این انتظارات به نوعی بود که در نرخ ارز ۱۰۸ تومانی پیش‌بینی نرخ ۱۲۰ تومانی و بالاتر می‌شد. اگر تولیدکنندگان و بازرگانان هم چنین انتظاری از نرخ دلار داشته باشند در سطح خرد و بنگاه‌داری تصمیم‌گیری مشخصی را انجام خواهند داد که عبارتند از: افزایش خرید کالا و از طرفی نگهداشت موجودی کالا.

ایران در نشست مذکور بود، فرشاد مقیمی در این نشست بیان کرد که سال‌های گذشته، در سطح شهر تبلیغات بسیاری درخصوص خرید و فروش یا اجاره مسکن دیده‌می‌شد؛ تبلیغاتی که امروزه، بیشتر در قالب بازسازی مسکن دیده می‌شود، به بیانی دیگر، این تغییر نسبت تبلیغاتی نشان از سودآوری کسب‌وکار بازسازی مسکن می‌دهد؛ کاری که ما نیز باید در بخش‌های مختلف صنعتی انجام دهیم. به بیانی دیگر، رئیس هیات عامل سازمان گسترش و توسعه نوآوری صنایع ایران بر این مهم تأکید کرد که این سازمان باید با ورود خود به امر بازسازی صنایع کاری کند تا این کسب‌وکار را سودآور سازد. آن‌چنان که سرمایه‌گذاران بخش خصوصی نیز بازسازی صنایع را به چشم کسب‌وکاری سودآور شناسایی کنند و سرمایه خود را وارد این بخش کنند. جذب سرمایه‌ای که به گفته دکتر مقیمی، محدود به سرمایه‌گذار داخلی نیست و این سازمان از سرمایه خارجی نیز برای تأمین مالی پروژه‌ها به‌شدت استقبال می‌کند.

به گفته معاون وزیر «صمت» اکسون از دو منظر بازسازی صنایع برای کشور ما اولویت دارد. یکی از منظر ناترازی‌های انرژی و دیگری از منظر ناترازی‌های محیط‌زیستی. هر دو ناترازی مذکور از جمله چالش‌های اساسی این روزها محسوب می‌شوند؛ در نتیجه، از جمله اولویت‌های سیاستگذار اقتصادی محسوب می‌شود. به همین سبب، هم دولت و هم مجلس برای سال جاری منابعی را در جهت بازسازی صنایع پیش‌بینی کرده‌اند. رفتاری که نشان‌دهنده آن است که بازسازی صنایع بیش از پیش برای سازمان، دولت و مجلس مهم شده است. در ادامه همین ضرورت، دکتر مقیمی افزود که این بازسازی باید در دو جهت صورت گیرد: سخت‌افزاری و نرم‌افزاری. به دیگر سخن، بازسازی صنایع باید هم در حوزه ماشین‌آلات و هم در حوزه شیوه تولید (فناوری) پیگیری شود.

در همین راستا، به حکم وزیر صنعت، معدن و تجارت در حکمی ماموریت بازسازی صنایع را به دو ماموریت ایجاد و توسعه سازمان گسترش و توسعه صنایع ایران افزوده است. ماموریتی جدید که سازمان در گام اول برای تحقق آن بنا دارد که به زودی از پلنفرمی رونمایی کند که در آن پلنفرم قرار است به جمع‌آوری و ارائه داده‌های مربوطه به میزان استهلاك موجود در بخش‌های مختلف صنعت اقدام شود. اقدامی مهم که برای بخش صنعت کشور پایگاه داده‌ای موثر برای ارزیابی طرح‌های بازسازی مورد نیاز می‌دهد و کمک می‌کند تا سرمایه‌گذاران این حوزه با چشمی باز و منتری مشخص وارد امر شوند.

سیاستگذاران بخش صنعت با اشاره به وجود ۱۰ هزار واحد صنعتی فرسوده، خبر از یک برنامه نوآوری صنعتی در کشور دادند

در یک نشست خبری وضعیت نوآوری بخش تولید بررسی شد؛ روایت ایدرو از استهلاك صنعتی

مختصات استهلاك صنعتی

بازسازی شده است؛ اما در تمام این ورودها سازمان در مقام شریک بخش خصوصی رفتار کرده است. البته در مجموع به نظر دکتر مقیمی ورود سازمان گسترش و توسعه نوآوری یک سیگنال مثبت برای بخش خصوصی محسوب می‌شود. به بیانی دیگر، زمانی که سازمان در حوزه‌هایی که به نظر ریسک‌های زیادی وجود دارد، خطر می‌کند و ریسک‌ها را به جان می‌خورد و وارد کار می‌شود؛ بخش خصوصی این ورود را نشانه مثبت ارزیابی می‌کند. نشانه‌ای که جذب سرمایه از سوی بخش خصوصی را به دنبال خود دارد.

کارویزه جدید ایدرو
نوسازی و بازسازی بخش‌های مختلف صنعتی از جمله ضرورت‌های وضعیت موجود است. آن‌چنان که ما باید این امر را تبدیل به کسب‌وکاری سودآور کنیم تا سرمایه‌گذاران بخش خصوصی هم وارد این حوزه شوند. این دو جمله خلاصه بخش دوم صحبت‌های رئیس هیات عامل سازمان گسترش و توسعه نوآوری صنایع

سازمان در حوزه‌های مختلفی همچون خودروسازی، نساجی، دانش‌بنیان و دیگر بخش‌های صنعتی اقدام به سرمایه‌گذاری یا بازسازی کرده است. البته همان‌طور که رئیس هیات عامل سازمان گسترش و توسعه نوآوری صنایع ایران بیان می‌کند، این سازمان پس از ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴، با محدودیت‌هایی در سرمایه‌گذاری و بازسازی بخش‌های مختلف صنعتی روبه‌رو شده است. مبتنی بر این ابلاغیه سازمان موظف بوده است که تنها زمانی وارد عمل شود که بخش خصوصی توان یا رغبت ورود ندارد.

به دیگر سخن، سازمان تنها زمانی وارد سرمایه‌گذاری یا بازسازی می‌شود که ما یا با پدیده شکست بازار یا با ریسک‌های زیادی مواجه شده باشیم و در نتیجه، بخش خصوصی امکان یا میلی برای ورود نداشته باشد. البته دکتر مقیمی در ادامه بیان می‌کند که گاه سازمان در مواردی که بخش خصوصی توان و میل ورود نیز نداشته است، وارد امر سرمایه‌گذاری و

بخش صنعت کشور بیش از هر چیز به یک بازسازی عمیق نیازمند است. سیاستگذاران بخش صنعت با اشاره به وجود ۱۰ هزار واحد صنعتی فرسوده، خبر از یک برنامه نوآوری صنعتی در کشور دادند. ارتقای بهره‌وری و رفع مسائلی همچون مصرف بی‌رویه انرژی در کنار کاهش تبعات محیط‌زیستی صنایع از مهم‌ترین فواید بازسازی تأمین مالی و سودآور کردن پروژه نوآوری از مهم‌ترین نکاتی بود که در این نشست خبری مورد بحث و بررسی قرار گرفت. در حاشیه این نشست نیز اجاقی، معاون ایدرو با اشاره به ضرورت استفاده از تعاملات بین‌المللی برای نوآوری صنایع کشور، شرط بقای اصلح در بخش تولید را دسترسی پیوسته به بازار دانست.

این نشست خبری که پیرامون برنامه افتتاح دو طرح صنعتی جدید برگزار شد، به محمل بحث پیرامون وضعیت استهلاك بخش صنعت تبدیل شد. نیاز بخش صنعت به جذب سرمایه برای نوآوری و بازسازی آن موضوعی بود که مورد توجه رئیس هیات عامل سازمان گسترش و توسعه نوآوری صنایع ایران قرار داشت. فرشاد مقیمی در این نشست ابتدا نگاهی گذرا به وظایف و ماموریت‌های سازمان گسترش پرداخت و گفت: این سازمان به‌عنوان یکی از نهاد‌های توسعه‌ای بخش صنعت در کشور، در تاریخ ۵۸ ساله خود پروژه‌های مختلفی را از شرق تا غرب کشور و شمال تا جنوب کشور را به ثمر رسانده است. پروژه‌هایی که از تراکتورسازی و ماشین‌سازی تبریز گرفته تا ایران‌خودرو و سایپا را شامل می‌شود.

به گفته دکتر مقیمی، این سازمان از بدو تأسیس خود دو ماموریت اصلی برعهده گرفته است. ماموریت اول سرمایه‌گذاری و ماموریت دوم نیز نوآوری و بازسازی در بخش‌های مختلف صنعتی بوده است. درست در ذیل همین ماموریت‌ها بوده است که

